

Kirje

3.1.2025

VN/35922/2023
VN/35922/2023-STM-9

Jakelussa mainitut

Tietopyyntö hyvinvointialueille

Hyvät hyvinvointialueiden edustajat,

Sosiaali- ja terveysministeriössä on käynnistynyt sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) hallitusohjelmaan ja kehysriihen päätöksiin perustuva muutoshanke. Valmistelussa on arvioitava, osana ensihoidon kuljetusten rahoitusvastuun siirtoa, ensihoitopalvelun asiakasmaksusta säätäminen, asiakasmaksujen, käyttövarojen ja tulojen sitominen hyvinvointialueiden hintaindeksiin, peruuttamatta ja käyttämättä jätetyistä palveluista perittävät maksut sekä todistuksia ja lausuntoja koskevat maksut. Peruuttamatta ja käyttämättä jätettyjen palvelujen maksujen osalta arvioitavana on sekä maksun perimisen mahdollistaminen nykyistä useammissa palveluissa että maksun tason korottaminen. Kyseinen muutostarve liittyy mm. hyvinvointialueilta saatua tietoa peruuttamatta ja käyttämättä jätettyjen palvelujen aiheuttamista kustannuksista. Lisätietoa asiakasmaksulakihankkeesta: <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM108:00/2023>.

Valmistelun tueksi kaipaamme tietoa hyvinvointialueiden tämänhetkisestä tilanteesta sekä siitä, miten arvioitte mahdollisten muutosten vaikutuksia erityisesti taloudelliselta kannalta. Arvotieto on tarpeen, jotta uudistusten taloudellisia vaikutuksia voidaan arvioida lainsäädännön edellyttämällä tavalla riittävän tarkasti ja luotettavasti.

Pyydämme kohteliaimmin, että toimitatte vastauksenne alla oleviin kysymyksiin perjantaihin 31.1.2025 mennessä. Pyydämme toimittamaan vastauksenne sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon (kirjaamo.stm@gov.fi) mainiten asianumeron VN/35922/2023.

Pyydämme toimittamaan kaiken aineiston saavutettavuusvaatimukset täyttävässä muodossa.

Kysymykset:

1. Nykyisellään asiakasmaksut on sidottu kansaneläkeindeksiin sekä pitkäaikaisten palvelujen asiakasmaksujen käyttövarat ja tulorajat työeläkeindeksiin. Pitkäaikaisilla palveluilla tarkoitetaan tässä yhteydessä pitkäaikaista laitoshoidon ja -palvelua, perhehoitoa, ympärivuorokautista palveluasumista sekä jatkuvaa ja säännöllistä kotona annettavaa palvelua (ml. muut asumispalvelut). Indeksitarkistukset tehdään nykyisin joka toinen vuosi. Hyvinvointialueiden hintaindeksiin siirryttäessä indeksitarkistusten olisi tarkoitus olla vuosittaisia. Miten arvioitte uudistuksesta syntyviä hallinnollisia kustannuksia? Huomioittehan, että maksukatto olisi jatkossakin tarkoitus säilyttää kansaneläkeindeksiin sidottuna.
2. Minkä verran (prosentuaalisesti/määrällisesti) hyvinvointialueellanne on tilanteita, joissa sellainen palvelu jää peruuttamatta ja käyttämättä, josta nykyisen lainsäädännön perusteella saa

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

periä maksun käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta? Eritelkää mahdollisuuksien mukaan tiedot palveluittain.

3. Em. kysymyksen jatkokysymys; minkä verran hyvinvointialueellanne on tämänhetkisen sääntelyn puitteissa saatu perittyä maksuja käyttämättä ja peruuttamatta jätetyistä palveluista? Onko hyvinvointialueella tietoa siitä, minkä verran esiintyy tilanteita, että maksua ei saada joko lain-säädännön asettamien edellytysten täyttymättä jäännin takia tai luottotappioiden seurauksena perittyä? Minkä verran alueellanne päätyy näitä maksuja ulosottoon?
4. Ylittääkö nykyinen laissa säädetty enimmäismaksu käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta joidenkin tuottamienne palvelujen tuotantokustannukset?
5. Jos käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävän maksun tasoa korotettaisiin nykyisestä 20–30 %, miten arvioitte tämän vaikuttavan edellä mainittuun tuotantokustannusten mahdolliseen ylittymiseen? Syntyisikö korotuksen seurauksena tilanteita, ettei laissa säädettyä enimmäismaksua kokonaisuudessaan voitaisi periä?
6. Valmistelussa on harkittavana, voitaisiinko peruuttamatta ja käyttämättä jätettyjen palvelujen maksuja jatkossa periä myös lapsen huollosta, tapaamisesta ja elatuksesta sopimiseen liittyvistä käynneistä, perheasioiden sovittelusta, tapaamisten valvonnasta ja tukemisesta sekä vanhemmuuden selvittämiseen ja adoptioneuvontaan liittyvistä käynneistä. Minkä verran alueellanne on kyseisiä peruuttamatta ja käyttämättä jätettyjä käyntejä? Mitkä ovat kyseisten palvelujen tuotantokustannukset (joko vaihteluväli tai palvelukohtaisesti)?
7. Palvelun asiakkuus kytkeytyy siihen, keneltä maksu peruuttamatta ja käyttämättä jätetystä palvelusta voidaan periä. Valmistelussa on harkittavana, voitaisiinko maksu periä toiselta vanhemmalta, joka ei saavu varatulle ajalle. Millä tavoin edellä kysymyksessä 6 mainittujen palveluiden asiakkuudet merkitään tietojärjestelmiinne? Kuka/ketkä ovat asiakkaina?
8. Millä tavoin hyvinvointialueellanne on tällä hetkellä järjestetty edellä kysymyksessä 6 mainittujen palveluiden varaaminen? Tuleeko varausprosessin yhteydessä esimerkiksi tietoa siitä, sopiiko aika lähtökohtaisesti molemmille vanhemmille? Millaiset edellytykset hyvinvointialueellanne olisi järjestää se, että molemmat vanhemmat voisivat esimerkiksi sähköisesti hyväksyä heille varatun käynnin etukäteen?
9. Apulaisoikeuskansleri on ratkaisussaan OKV/2097/10/2022 katsonut, että psykiatrian erikoislääkärin lausunnon, joka tarvitaan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen hakemuksen käsittelyä varten, tulisi olla maksuton. Oikeustilan selkeyttämiseksi ministeriössä arvioidaan tähän liittyvän lakimuutoksen edellytyksiä. Pyydämmekin tietoa siitä, miten paljon alueellanne syntyisi lisäkustannuksia, jos sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 5 §:n 6 kohtaa laajennettaisiin siten, että maksutonta olisi lain sanamuodon mukaan myös kuntoutustarvetta ja mahdollisuuksia selvittävään tutkimukseen liittyvä lääkärintodistus ja -lausunto?
10. Edelliseen kysymykseen liittyen kysymme vielä, miten paljon kustannuksia hyvinvointialueellenne syntyisi, jos erikoissairaanhoidosta kirjoitetut, asiakkaan hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi tarvittavat lääkärintodistukset ja -lausunnot olisivat maksuttomia?
11. Muita huomioitanne edellä esitetystä?

Muutosehdotusten vaikutusten arviointia varten tieto hyvinvointialueilta on tärkeää. Valmisteluaikataulumme on kiireinen, mistä johtuen pyydämme vastauksia mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 31.1.2025 mennessä.

Kiitämme jo etukäteen vastauksistanne.

Lisätietoja antavat:

Karin Viitanen, hallitussihteeri, etunimi.sukunimi@gov.fi, p. 029 516 3115

Marjo Kekki, erityisasiantuntija, etunimi.sukunimi@gov.fi, p. 029 516 3253

Jakelu	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri HUS Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Pirkanmaan hyvinvointialue Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue Satakunnan hyvinvointialue Vantaan ja Keravan hyvinvointialue Kanta-Hämeen hyvinvointialue Etelä-Savon hyvinvointialue Kainuun hyvinvointialue Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohjois-Savon hyvinvointialue Varsinais-Suomen hyvinvointialue Helsingin hyvinvointialue Keski-Suomen hyvinvointialue Keski-Uudenmaan hyvinvointialue Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue Itä-Uudenmaan hyvinvointialue Etelä-Karjalan hyvinvointialue Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Päijät-Hämeen hyvinvointialue Kymenlaakson hyvinvointialue Pohjanmaan hyvinvointialue Lapin hyvinvointialueen kirjaamo
Tiedoksi	STM kirjaamo